Train de trainer proactieve zorgplanning

Netwerken Palliatieve zorg Oost -Veluwe en regio Zutphen

Proactieve zorgplanning (PZP) ondersteunt patiënten en hun naasten bij het bespreken van waarden, wensen en voorkeuren voor toekomstige zorg. Zorgverleners hebben hiervoor specifieke kennis, vaardigheden en een passende professionele houding nodig. Binnen een train-de-trainerprogramma worden palliatieve zorg verpleegkundigen (PZV) voorbereid om deze competenties verder te verspreiden binnen hun eigen organisatie.

Doel
Het doel van dit onderzoek is inzicht te verkrijgen in de uitgangspositie van trainers die een scholing Proactieve zorgplanning hebben gevolgd, ten aanzien van kennis, vaardigheden, attitude en de ervaren ondersteuning rondom PZP. Dit onderzoek betreft een voormeting. Op een later moment zal een nameting plaatsvinden om veranderingen in deze aspecten in kaart te brengen en inzicht te krijgen in de opbrengsten van het train-de-trainerprogramma.

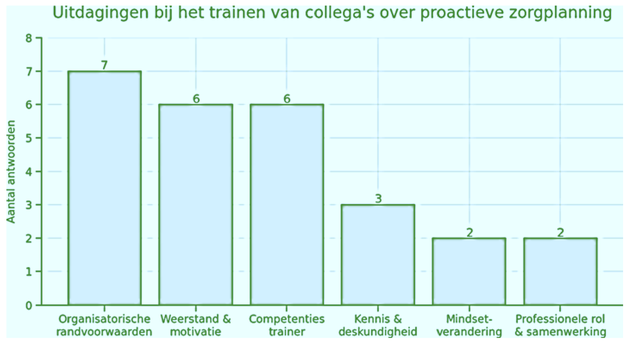
Methode
Design
Cross-sectioneel vragenlijstonderzoek (voormeting)
Deelnemers
N = 25 *PZV die deelnamen aan een train-de-trainerprogramma*)

Resultaten
In totaal starten 26 PZV's met de vragenlijst. 1 vragenlijst was niet volledig ingevuld, de resultaten van deze respondent zijn buiten analyse gehouden. Tabel 1 toont de demografische kenmerken van de 25 deelnemende PZV's. De meerderheid van de deelnemers was vrouw (84%) en had een hbo-opleiding tot PZV (60%). Deelnemers waren voornamelijk werkzaam in de thuiszorg (44%) en in het verpleeghuis (28%). De meeste respondenten hadden meer dan 20 jaar werkervaring (64%). Hiermee vertegenwoordigt de onderzoeksgroep voornamelijk ervaren PZV uit diverse zorgsettings.

Proactieve zorgplanning
Tabel 1 laat zien hoe vaak trainers in hun eigen praktijk proactieve zorgplanningsgesprekken voeren.

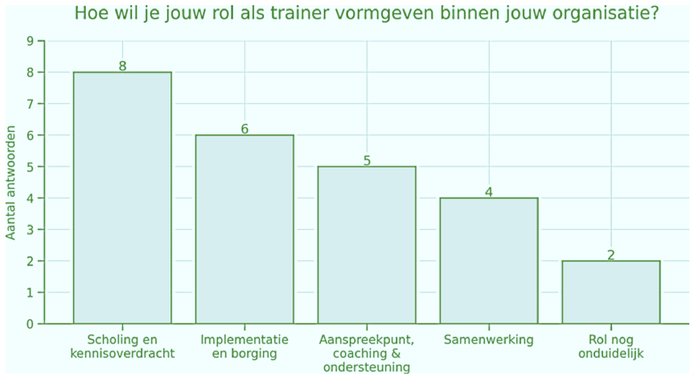
Tabel 1 Frequentie Proactieve zorgplanning

Hoe vaak voer je een PZP per maand?	
Ik voer geen proactieve zorgplan gesprekken.	**5 (20%)**
0 – 5	**9 (36%)**
6 – 10	**4 (16%)**
11- 15	**3 (12%)**
➢ 20	**1 (4%)**
Anders	**3 (12%)**

Figuur 1 Uitdagingen trainen van collega's over proactieve zorgplanning

De grootste uitdagingen die trainers ervaren bij het scholen van collega's in proactieve zorgplanning zijn weergegeven in figuur 1 en hebben betrekking op organisatorische randvoorwaarden (tijd, middelen en borging). Een respondent beschrijft: “De grootste uitdaging zit in de ruimte die de organisatie mij collega's en mij biedt om hier tijd aan te mogen besteden. Mijn collega's staan hier wel voor open. Dat is het probleem niet”. (resp_7). Daarnaast het creëren van draagvlak en motivatie onder collega's, en het begeleiden van een verandering in mindset van probleemgericht naar anticiperend en reflectief handelen.). Daarnaast noemen trainers uitdagingen rondom hun eigen competenties als trainer, zoals het omgaan met weerstand, het enthousiasmeren van deelnemers en het effectief overbrengen van kennis

Figuur 2 Trainersrol

Figuur 2 toont de wijze waarop deelnemers hun rol willen vormgeven door scholing en kennisoverdracht aan collega's te verzorgen (n=8). Daarnaast zien veel deelnemers een rol als aanspreekpunt, coach of ondersteuner voor collega's bij vragen over proactieve zorgplanning (n=5). Een van de respondenten benadrukt dit “Ik wil niet alleen trainer zijn, maar ook aanspreekpunt voor proactieve zorgplanning” (resp_8). Ook wordt het belang van implementatie en borging binnen de organisatie regelmatig genoemd (n=6), waarbij deelnemers proactieve zorgplanning structureel willen verankeren in scholingsactiviteiten, werkprocessen en het zorgdossier (ECD). Verder geven meerdere deelnemers aan deze rol samen met collega's PZV te ontwikkelen en uit te voeren (n=4). Een klein aantal deelnemers weet nog niet precies hoe zij hun trainersrol willen invullen (n=2).

Conclusie

De resultaten laten zien dat PZV's gemotiveerd zijn om een actieve rol te vervullen bij de implementatie en borging van proactieve zorgplanning binnen hun organisatie. Deelnemers beschikken over een redelijke basis van kennis en vaardigheden ten aanzien van proactieve zorgplanning, maar ervaren tegelijkertijd ontwikkelbehoeften op het gebied van regionale beleidskaders, implementatievraagstukken en vooral op het gebied van de trainersrol.

De beoogde bijdrage van deelnemers gaat verder dan alleen het verzorgen van scholing. Zij zien zichzelf als coach, aanspreekpunt, ambassadeur en kartrekker van proactieve zorgplanning. Daarmee vervullen zij een belangrijke rol bij het verbinden van scholing, verpleegkundig leiderschap en praktijkverbetering.

Tegelijkertijd maken de resultaten duidelijk dat de duurzame implementatie van proactieve zorgplanning niet uitsluitend afhankelijk is van individuele trainers. Factoren zoals beschikbare tijd, organisatorische ondersteuning, managementbetrokkenheid, multidisciplinaire samenwerking en structurele inbedding in beleid, werkprocessen en dossiervoering zijn essentieel voor een succesvolle borging.

De bevindingen suggereren dat een train-de-trainerprogamma een kansrijke strategie is om de verspreiding en implementatie van proactieve zorgplanning te ondersteunen. Om daadwerkelijk tot duurzame verandering in de praktijk te komen, dient deze aanpak echter te worden gecombineerd met een organisatiebrede implementatie- en borgingsstrategie waarin zowel aandacht is voor deskundigheidsbevordering als voor de randvoorwaarden die nodig zijn om proactieve zorgplanning structureel onderdeel te maken van de dagelijkse zorgverlening.